

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2025: 56; 58–69 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2025.56.13128>

УДК 070.0044: [738.04-070.00] – (138)

ОСОБЛИВОСТІ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ ТА СТУПІНЬ ЇЇ ОПРАЦЮВАННЯ В СУЧАСНОМУ ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВІ

Юліана Казімова

Національний університет «Львівська політехніка»,

вул. С. Бандери, 12, 79013, Львів, Україна

e-mail: Yuliana.R.Kazimova@lpnu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-0438-0587>

Телевізійна журналістика – важливий сегмент сучасного суспільства. Кожен засіб масової інформації намагається подавати матеріали на актуальні теми та на професійному рівні, прагне залучити якнайбільше аудиторії і впливати на розвиток суспільних процесів. Хоча темою цього дослідження є саме телевізійний матеріал, проте важливо деталізувати спільне і відмінне в особливостях підготовки газетного матеріалу, статті в інтернет-медіа аудіоматеріалу на радіо і відеоконтенту на телебаченні та порівняти особливості написання усіх матеріалів масмедіа.

Це дослідження присвячене розгляду телематеріалу, зокрема на прикладі львівського телебачення. Вивчено особливості функціонування телебачення, насамперед специфіку регіонального телебачення, описано зміни в його діяльності, подано конкретні матеріали телебачення.

Ключові слова: телебачення, телевізійний матеріал, львівське телебачення, тематика.

1. Постановка проблеми.

Тележурналістиці притаманно чимало особливостей, проте сьогодні особливо актуальна та, що телебачення стало одним із майданчиків для маніпулювання свідомістю населення, адже воно принципово відрізняється від інших видів комунікацій. По-перше, знаки і телеобрази, на відміну від знаків мови або письма, спрямовані на те, щоб глядач прочитував їх як природну життєву подію. По-друге, телеобрази, за усієї своєї схожості на реальні життєві події, слугують, як і всі інші знаки, кодом, а не простим відображенням реальних життєвих обставин. Знаки, які генерує телебачення, мають певний сенс, часто неідентичний тому сенсу, який закладений у телематеріалах, що відображаються на телевізійному екрані. Таким чином, кодування непомітне для масової аудиторії, і в тих осіб, які здійснюють селекцію, оформлення телеінформації активізує маніпулятивні механізми, про що, зокрема, йшлося на сайті *Освіта.ua*.

Актуальність цієї теми зумовлена потребою знати, які прийоми використовує телебачення, надаючи повідомлення, оскільки чимало людей послуговуються саме телеінформацією.

Мета статті – визначити методи написання журналістських матеріалів на телебаченні та мотиви вибору тем для висвітлення. Через зміни у суспільстві виникає й потреба видозмінювати методи написання матеріалів, з'являються нові теми для висвітлення інформації, тому журналісти мають орієнтуватися, яким темам надавати перевагу та як правильно їх висвітлювати. Тож **завдання** дослідження – визначити особливості підготовки якісних телевізійних матеріалів, способи сучасного викладу матеріалу, методику вибору тем, а також теми, яким варто надавати перевагу.

Об'єкт дослідження – телебачення. **Предмет** – матеріали львівського телебачення. Новизна дослідження полягає в тому, що для розгляду взято нові матеріали львівського телебачення.

Також новизна дослідження полягає в тому, що вивчено саме сучасний стан відеоряду на телебаченні. Варто зауважити, що середній споживач інформації, згідно зі статистикою, проводить перед телевізором і слухає радіо приблизно чотири години щоденно. Цього часу цілком достатньо, щоб за допомогою звуку і відеоряду кваліфіковані фахівці з нейролінгвістичного програмування сформували в свідомості частини глядачів і слухачів уявлення, потрібні замовникам, навіть якщо ці уявлення суперечать реальності. Прямо протилежні уявлення про реальність формуються у споживачів інформації у так званих інформаційних війнах, які маніпулюють громадською думкою.

Свій маніпулятивний потенціал телебачення розвиває саме завдяки тому, що воно майстерно приховує відмінність між фікцією і реальністю. І саме тому інформація, отримана з телевізора, є значно переконливішою для публіки, ніж аргументи теоретичної або ідеологічної властивості.

Журналісти мають працювати над тим, щоб глядачі не сумнівалися у власному розумі та силах, адже людина може контролювати, «фільтрувати» повідомлення, які вона отримує по одному каналу, наприклад, через слово і через зорові образи (*Освіта.ua*). Проте, коли ці канали з'єднуються, ефективність втручання в свідомість різко зростає – «фільтри» розриваються. Текст, який читає диктор, сприймається як очевидна істина, якщо дається на тлі відеоряду – образів, знятих «на місці подій». Критичне осмислення стає важким, навіть якщо відеоряд не має ніякого зв'язку з текстом».

Отже, основною метою цього дослідження є визначення особливостей та методики трансляції якісних сучасних телематеріалів. Завданнями дослідження є вивчення найкращих способів та методів написання матеріалів, збору інформації та її подачі.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Українські та закордонні науковці досліджували цю тему, зокрема: Е. Бойд, О. І. Бочковський, З. Є. Дмитровський, В. Й. Здоровега, М. В. Комова, І. Куляс, О. Макаренко, В. В. Лизанчук, В. Я. Миронченко, К. Овчаренко, Д. Рендол, М. Стівенс, Г. Штрмайер та інші. Науковець З. Бочковський зазначав, що факт (подія) – це джерело звістки (повідомлення), яке є «підвалиною та істотною рацією існування часопису», «тому журналіст в описі фактів мав би бути точним, як хемік або аптекар, що видає ліки».

Доктор філологічних наук, професор кафедри радіомовлення і телебачення факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка В. В. Лизанчук у своїй статті під назвою «Телебачення і радіомовлення в інформаційно-гуманітарному просторі України» схарактеризував сутність інформаційно-гуманітарного простору України, описав особливості функціонування телебачення і радіомовлення в сучасних умовах інформаційно-психологічної і військової агресії російської федерації проти України. Також В. В. Лизанчук проаналізував програми телебачення і радіомовлення щодо особливостей дотримання свободи слова і стандартів журналістської творчості під час російсько-української війни. У його статті наголошено, що телебачення і радіомовлення України має активно сприяти розвитку власного національно-сміслового, інформаційно-психологічного ресурсу для просвітницької пропаганди й утвердження Української Національної Ідеї державотворення¹.

Науковець В. В. Лизанчук стверджує, що радіомовлення і телебачення перебувають на перехресті всіх суспільно-політичних, соціально-економічних, духовно-культурних, морально-громадянських процесів, що відбуваються в Україні та світі. Вони, безперечно, впливають на розвиток і функціонування всієї системи електронних ЗМІ, які виконують бінарну функцію: репродукуючу і продукуючу, тобто, відображають реальну дійсність і творять її

На початку 60-х років XX століття Володимир Саппак у книзі «Телебачення і ми» чітко окреслив особливості телебачення, назвавши його «вікном у світ», бо за допомогою телебачення дізнаємося стільки нового, що будь-який інший засіб інформації не може зрівнятися з ним у цьому контексті. Це також засіб організації відпочинку аудиторії, бо пропонує глядачеві широкий вибір програм – художніх, розважальних, спортивних, створює «ефект присутності», бо за його допомогою глядач стає свідком події в момент, коли вона відбувається. Водночас телебачення достовірне, оскільки людина бачить на екрані подію, то може самостійно міркувати про неї та дійти висновків. Телебачення інтимне, адже, сідаючи перед телевізором, будь-кому здається, що саме до нього звертаються з екрана, отже, воно – рентген особистості, рентген характеру людини.

Науковці здебільшого зосереджують увагу на таких методологічних проблемах телевізійної комунікації в регіональному аспекті: 1) особливості регіонального телебачення, його роль у структурі загальнонаціонального, періодизація українського телебачення з урахуванням етапів розвитку в регіонах (Л. Базюк, В. Брадов, А. Бугрим, В. Гоян, А. Іщенко, І. Машенко, А. Мисечко, М. Нетребя, Т. Трачук тощо); 2) формально-змістові риси регіонального телебачення, комунікаційні характеристики телеведучих (В. Гоян та О. Гоян, О. Мітчук, Т. Рогова); 3) проблема залежності телебачення від політичного, економічного, культурного розвитку регіону (Ю. Біззія, О. Головчук, В. Нахапетов, Ю. Фінклер); 4) інформаційне телемовлення на регіональному рівні (П. Дворянин, Є. Соломін); 5) вплив регіонального телемовлення на дітей та юнацтво, проблема виховання молоді засобами телебачення (О. Білоус, К. Кошак, І. Пенчук, Н. Темех).

¹ Лизанчук, В. (2020), Телебачення і радіомовлення в інформаційно-гуманітарному просторі України. Теле- та радіожурналістика, Львів, Вип. 19, с. 44-77.

Завідувач кафедри журналістики та засобів масової комунікації Національного університету «Львівська політехніка», доцент З. В. Галаджун у статті «Національні телевізійні медіа України: питання власності» зазначає, що науковець П. Фролов слушно зауважує, що методи гібридної війни і новітні інформаційні технології впливають на масову свідомість і тому переводять інформаційну сферу на рівень національної безпеки нашої країни².

У цьому контексті надзвичайно важливі два аспекти: можливість функціонування вільних медіа та довіра громадян до таких ЗМІ. Щодо першого аспекту, то одним із ключових моментів є питання вільної можливості отримання відомостей про власника, особи чи осіб, які можуть впливати на політику цього каналу (видання). Тих, кому важливо знати, хто володіє медіа в Україні, лише 11% аудиторії, і цей показник сталий упродовж 2-х років – 2015-2016, і не важливий для 28% і 27% відповідно. Знали про справжніх власників національних телеканалів 45% респондентів у 2015 році та 50% у 2016 році. Щодо довіри до українських ЗМІ, то вона на сьогодні складає 26,1%.

Прицільно щодо телеканалів, то за однією інформацією, розміщеною на Детектор медіа, рівень довіри впав з 50% у 2015-му до 40,4% у 2016 році, за іншою, розміщеною у дослідженні «Вивчення стану розвитку медіа в Україні, 2016, національне опитування», – з 61% у 2015 році до 58% у 2016 році відповідно.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка З. Дмитровський у своїй публікації «Тележурналістика: на шляху творення власної традиції» зазначив, що історія виникнення нарису на телебаченні майже така сама, як і в кіно, де між хронікою, з якої починався кінематограф, і художнім, ігровим кіно певний час була прогалина, яку згодом заповнила екранна публіцистика і прояви якої найбільше зреалізувались у нарисі. Схожою була ситуація і на телебаченні. Щоправда, спочатку, коли воно вже заявило про себе як іще неповноцінний (хоча б тому, що не мало власне публіцистичних жанрів, зокрема нарису), але перспективний засіб масової інформації, дослідники намагалися вбачати публіцистику у прямому телерепортажі, який нібито створював публіцистичний образ, а також у невизначених жанрово так званих тематичних передачах, що відбувалися у студійному павільйоні і були одноманітною балаканиною кількох людей з невеликим ілюстративним матеріалом до передачі у вигляді фото- чи кіновставок³. Відтоді минуло чимало років, проте й нині дехто схильний зараховувати до публіцистики розмовні передачі. Зауважимо: їм притаманні публіцистичні риси, але якщо вони не домінують, не є визначальними для певної передачі, то чому її вважати публіцистикою?³

Завідувач кафедри радіомовлення і телебачення факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент П. Дворянин у статті під назвою «Ціннісні орієнтири регіональних телевізійних новин» виклала результати наукового дослідження основних цінностей регіональних новин та їхнього впливу на формування в аудиторії

² Галаджун, З. (2018), Національні телевізійні медіа України: питання власності, зб. наукових праць «Теле- та радіожурналістика», Львів, вип. 17, с. 7-12.

³ Дмитровський, З. (2007), Тележурналістика: на шляху творення власної традиції // Вісник національного університету імені Івана Франка, Львів, вип., с. 5.

здорових морально-психологічних якостей, соціогуманістичного світобачення, державницького мислення, національної громадянської гідності⁴.

Серед інших науковців, які вивчали телебачення, варто назвати професора О. Сербенську, яка досліджувала ефірне мовлення у взаєминах із усною мовою, Ю. Шаповала, який вивчав телевізійну публіцистику, її методи, методологію та майстерність, Л. Базюк – з характеристикою мовної особистості тележурналіста, О. Бакінську, яка вивчала культуру телевізійного мовлення та його вплив на телеаудиторію та В. Жугая, який дослідив проблеми якісної продукції в українському телеєфірі.

А. Капелюшний, доцент кафедри мови засобів масової інформації Львівського національного університету імені Івана Франка, досліджував росіянізми в телевізійному мовленні і в газетному тексті, що доволі актуально й у процесі роботи на телебаченні. Науковець О. Штурнак проаналізував порушення мовних норм на українських телеканалах, а професор О. Мітчук дослідила нову суспільно-політичну лексику сучасних ЗМІ.

Аналіз наукової літератури вказує на те, що до вивчення роботи на телебаченні науковці підходять з різних позицій. Так, особливості функціонування телебачення вивчали П. Бурдье, Є. Доценко, Г. Почепцов, В. Цвік, О. Юровський. Як засіб впливу на суспільну свідомість і формування громадської думки, телебачення розглядали Д. Белл, Дж. Браянт, С. Томпсон, Дж. Лалл, В. Демченко, О. Демченко, С. Демченко, В. Иванов, С. Квіт, Б. Потятиник, В. Різун, Ю. Усенко, О. Холод, І. Хоменко, А. Шевченко та ін. Становлення і роль українського телебачення у світовому аудіовізуальному процесі досліджували А. Бугрим, В. Гоян, А. Іщенко, І. Мащенко, А. Мисечко, М. Нетреба, Т. Трачук тощо. На формально-змістових особливостях телебачення, як виду ЗМІ, зосереджували увагу В. Здорова, І. Михайлин, Ю. Шаповал та ін. Упровадження й розвиток суспільного телерадіомовлення в Україні досліджували О. Головчук, Н. Гусак, О. Джолос, С. Здіорук, С. Гнатюк, В. Иванов, І. Кирич, І. Клименко, Р. Павленко, О. Приходько, О. Хаб'юк, Т. Чепурняк та інші дослідники.

Також доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри зарубіжної преси та інформації факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка М. Житарюк у статті «Особливості підготовки журналістів у контексті вищої освіти в Україні» заглибився у контекст підготовки фахівців, які зуміють формувати якісний телевізійний контент⁵.

3. Методологічна основа дослідження. Під час дослідження використовували загальнонаукові методи аналізу, синтезу та узагальнення. Аналіз та синтез було використано саме під час вивчення особливостей телебачення в цілому, а також при відборі матеріалів львівського телебачення для вивчення їхньої специфіки. Метод контент-аналізу допоміг виокремити й проаналізувати публікації, які підготували журналісти-професіонали. При аналізі публікацій також використовували метод порівняння, який дав змогу зіставити різні матеріали та рівень їхньої підготовки. А за допомогою описового методу було сформовано результати дослідження.

⁴ Дворянин, П. (2017), Ціннісні орієнтири регіональних телевізійних новин // Вісник Національного університету «Львівська політехніка», Львів, с. 45-50.

⁵ Житарюк, М. (2006), Особливості підготовки журналістів у контексті вищої освіти в Україні // Вісник Львів, ун-ту Серія журналістики, Львів, с. 148-151.

4. Виклад основного матеріалу. Телевізійна інформація – це передовсім, естетична інформація. Телевізійному аудіовізуальному інформаційному потоку не завжди притаманні цінності логіки: послідовність, аргументація, осмислений контекст, якщо вони заважають розважати або певним чином «налаштовувати» публіку. Телеобрази, за визначенням, є «відображенням» реального життя, але інсценуються вони як частина цієї реальності. Ця реальність дуже часто ретранслюється без логічного зв'язку і аргументації тексту. Тож у аудиторії складається такий самий погляд на навколишній світ, який їм вселяє образна телекомунікація.

Сьогодні телебачення стало основним джерелом розваг для найширшої аудиторії. З цим пов'язані особливості подачі політичної інформації. З урахуванням розважальної цінності телебачення при висвітленні політичних кампаній завжди робиться акцент на створенні інтриги і драматизації ситуації. Сам спосіб подання інформації тягнє до представлення виборчої кампанії у вигляді змагання між політиками. У центрі уваги телеканалів не стільки актуальні політичні проблеми, скільки показники рейтингів, підрахунок голосів, підвищення або падіння популярності, гучні скандали.

Сьогодні висвітлення політичних виборів будують за канонами шоу-бізнесу. Перипетії політичної боротьби подають у форматі спортивних видовищ. Для масового глядача вони нічим не відрізняються, наприклад, від автоперегонів, кінських перегонів або боксерських поєдинків.

Тому одним з найефективніших способів впливу на громадську думку є теледебати:

- По-перше, як інформаційне шоу, вони апріорі несуть в собі видовищні і змагальні елементи, притаманні розважальній концепції телебачення.
- По-друге, теледебати забезпечують персоніфікацію політичних питань.

Теледебати якнайкраще розкривають особові особливості учасників виборчого процесу. Вони концентрують увагу глядачів на іміджі кандидатів, а не на суті політичних проблем. Тому такий спосіб персоніфікації узгоджується із запитам масової аудиторії та інтересами політичних угруповань.

У психології давно відомо, що для сприйняття якоїсь фігури потрібне «тло». Тлом може бути інша, контрастна, фігура. Потрібна пара антагоністів – «святий» («свій») і «лиходій» («чужий»). Публічна боротьба двох політичних опонентів, які дезорієнтують масового глядача в реальних політичних проблемах. Теледебати – це дуже зручна технологія, щоб під прикриттям «вільної і об'єктивної дискусії» показати святість одних і неохайність інших.

Окрім технічних прийомів, існує велика кількість психологічних прийомів. Вони допомагають телеведучому «грати» на боці одного з учасників дебатів, створюють видимість об'єктивності. Важливими технічними прийомами можна назвати:

1. Ефект несподіванки. «Свій» політик наперед знає питання, які поставить телеведучий, для «чужого» вони – повна несподіванка.
2. Питання і думки телеглядачів. «Чужому» дістаються питання заплутані, «своєму» – доброзичливі, схвальні. Відповідно добираються і думки «простих людей з вулиці».
3. Грубе виведення з рівноваги. Психологічний стан під час телевізійної дуелі має прямий вплив на її хід і результат. Якщо вдасться чим-небудь схвилювати, збентежити або розсердити свого суперника – він сперечатиметься і міркуватиме

значно гірше, ніж зазвичай, або навіть зовсім погано. Для цього існує багато різних прийомів.

Найпідліший прийом – перед початком дебатів одному з учасників повідомляють у край неприємну звістку, чим-небудь турбують його або виводять з себе образою, розраховуючи, що після цього він погано виступить.

4. Почерговість виступів. Учасники відповідають на питання телеведучого по черзі, але в такій послідовності, що «свій» політик завжди отримує слово останнім. Окрім того, виступаючого останнім політика телеглядачі сприймають як впливовішого, оскільки він ніби підсумовує те, що сказали інші учасники.

5. Принцип контрасту. На теледебати запрошують двох антагоністів, відомих своїми поганими взаєминами. Під час телеєфіру вони, напевно, замість конструктивної полеміки перейдуть на особисті образи. На тлі двох скандалістів третій учасник дебатів («свій») з'явиться у вигіднішому світлі.

Важливо також подати для аналізу й журналістські матеріали про львівське телебачення, які були опубліковані у ЗМІ. Наприклад, в інтернет-виданні «ДМ Суспільного» журналістка Наталія Данькова у 2016 році опублікувала матеріал під назвою «ТРК “Львів” – канал із амбіціями знімати кіно», в якому вона відзначила, що вже п'ятий місяць колишня Львівська обласна телерадіокомпанія (ТРК «Львів») працює у статусі регіональної філії НТКУ. У матеріалі було вказано, що на той час телекомпанія мовила повноцінні 24 години на добу в цифрі й ділила свій ефір із ЗІК в аналогу (часові проміжки – 12.00–14.00, 21.00–00.00 та 4.00–6.00). Також у публікації подано інформацію, що у своєму програмуванні ТРК «Львів», як й інші філії, робила й робить акцент на інтерактивних прямоефірних проєктах, також значну частину ефіру телекомпанія приділяла соціальним проєктам у будні та мистецьким і розважальним у вихідні, і навіть намагалася знімати повнометражні телевізійні фільми. Структура сітки мовлення ТРК «Львів» складалася з класичних блоків: ранок, день, вечір. Окрім «Доброго ранку, Львовел!», зранку транслювалася також «Кінопанорама», мультфільми, документальні фільми й новини. Денний блок будували довкола прямоефірної програми «СМС» (14:15). Це проєкт про різні напрями музичної культури Львівщини: від дитячих, танцювальних, хорових гуртів до музики, джазу, симфонічної, фольку тощо. У вечірньому блоці транслювалося «Вечір у Львові» (о 19:15, повтор о 00:00). Це півторагодинний соціально-політичний проєкт, який на той час в ефірі був уже понад три роки. Справжньою родзинкою ТРК «Львів» були амбіції знімати кіно, навіть попри відсутність відповідних бюджетів. У 2015 році телеканал разом із Національним академічним драматичним театром імені Марії Заньковецької підготували фільм-виставу «Наталка Полтавка» за п'єсою Івана Котляревського. А в 2016 році відзняли повнометражний фільм «Неаполь – місто попелюшок», прем'єра якого вийшла на каналі. Вистава з цією ж назвою є в репертуарі театру ім. Марії Заньковецької з 2002 року. У ній ідеться про заробітчан. Головна героїня, колишня музикознавиця, працює служницею в літньої пані в Італії⁶.

Іншим матеріалом, з якого можна більше дізнатися про діяльність львівського телебачення, є публікація керівника ІА «Львівський портал» Андрія Котенського у його виданні 2018 року під назвою «ТРК Львів – Суспільне мовлення. Реформа

⁶ Сайт ДМ Суспільного. URL: [\[https://stv.detector.media/telebachennya/read/2579/2016-11-17-trk-lviv-kanal-iz-ambitsiyamy-znimaty-kino/\]](https://stv.detector.media/telebachennya/read/2579/2016-11-17-trk-lviv-kanal-iz-ambitsiyamy-znimaty-kino/).

чи зрада?», у якому він зазначив, що 25 січня 2018 року, у Львові пікетували ТРК «Львів», яка є регіональною дирекцією Національної суспільної телерадіокомпанії України, через звільнення 70% складу телекомпанії і невизначеність концепції оновленого регіонального мовника⁷.

Отже, «Львівський портал» зібрав думки безпосередніх учасників подій. Проте реальних кроків виходу з ситуації чи окреслення шляху подолання конфлікту у розмові з новим керівництвом телебачення та звільненими журналістами так і не було. Як стало відомо із вищезазначеного матеріалу, за словами журналістки Анни Кузюти, громадськість хоче почути суть нової концепції «ТРК Львів – Суспільне мовлення», і за яким принципом звільнятимуть його працівників.

У матеріалі зазначено, що це був не пікет, а радше організований флешмоб одnodумців, яким не подобається, коли під гаслами цінностей та реформ насправді відбуваються незрозумілі речі, бо виникли застереження стосовно реформування суспільного телебачення на Львівщині. Журналісти львівського телебачення не розуміли концепції, тобто, що і хто мовитиме в ефірі? Також, хто саме займається реформуванням ТРК «Львів», і чи ці люди взагалі тямлять, що таке телебачення. У статті зазначено, що незрозуміло, що пропонує нова команда телеканалу, як повідомила кореспонденту «Львівського порталу» Анна Кузюта, яка зауважила: якщо говорити в контексті побудови чесного суспільного телебачення, то виник закономірний скандал та резонанс довкола телеканалу, який, вочевидь, потрібно оптимізувати. Вона додала, що незрозуміло, за яким принципом відбувається цей процес і чи враховували при цьому думку громадськості? Вона, як журналіст, скептично ставиться до таких реформаторів, і якщо зайти на головну сторінку суспільного телебачення «UA:Перший», то можна також оцінити й суспільну думку за кількістю переглядів і лайків. Немає довіри у такого керівництва, яке зараз дає оцінку фаховості журналістів у Львові.

Також у вищезгаданій статті додано, що усі ці люди, серед яких також були небайдужі львів'яни, патріоти та ветерани АТО, прийшли під стіни ТРК «Львів», бо хотіли почути від нового керівництва про концепцію нашого регіонального мовника, і як їй тепер бачить нове керівництво телеканалу.

Ще одним матеріалом, який дає змогу трохи більше дослідити львівське телебачення, є стаття 2018 року в Інтернет-виданні (Четверта студія) «4 Studio» під назвою «ТРК “Львів” ліквідували, а Суспільне так і не створили, – з дискусії у Львові». У цьому матеріалі журналісти зазначили, що після перетворення ТРК «Львів» на філію Суспільного мовлення, на екрані не з'явилися нові програми, а саме «Львівське Суспільне» перетворилося на корпункт «Суспільного» у столиці.

У статті сказано, що про це йшлося під час прес-конференції у львівському прес-клубі. Телеведуча та волонтер Ксенія Клим заявила, що, оскільки крапки у цій реформі ще не поставлено, не варто сподіватись, що ця реформа ще таки вдасться.

Проте Ксенія Клим також зазначила, що реформа почалась уже давно, але у Києві так і не показали, як саме вона відбуватиметься. На зустрічі ж, яка відбулась у приміщенні на «Високому замку» у Львові, обіцяли, що телебачення «Суспільне» буде відкритим та публічним для усіх. Станом на 2018 рік було три години ранкового ефіру. Ця програма нічим не відрізнялася від тієї, яка виходила і раніше протягом

⁷ Сайт Львівського порталу. URL: [<https://portal.lviv.ua/news/2018/01/25/trk-lviv-susplnne-movlennya-reforma-chi-zrada>].

багатьох років. Новинний блок повністю цензурувався з Києва. Те, що йшло в ефір, повністю узгоджувалося з Києвом⁸.

На завершення публікації журналісти подали думку Ксенії Клим про те, що зараз уся надія на громадський сектор, який, втім, на жаль, недостатньо активно цікавиться цією тематикою.

Окрім публікацій у ЗМІ про львівське телебачення, для більш детального дослідження цього питання варто також розглянути відеоновини «Суспільне Львів», щоб побачити, як видозмінилося регіональне телебачення, як журналісти готують телематеріали. Одним із яскравих прикладів професійної роботи тележурналіста є новина під назвою «Збери дрон для ЗСУ вдома: як у Львові діє волонтерська ініціатива “Social Drone Ua”» (24.09.2024), яку журналісти подали на професійному рівні. На початку новини на відео зображено волонтера, який тестує дрон. У новині подано інформацію про те, що волонтери не лише навчають українців тестувати дрон, але й показують, як його зібрати.

Для кращого вивчення того, як зібрати дрон також є спеціальний сайт, про що розповідають журналісти. Також у матеріалі повідомлено, що раніше дрони тестували лише у Києві, а тепер це можна зробити й у Львові. Як впливає із відеоматеріалу, зазвичай скласти дрон не так складно, але важко, якщо дрон складено із нестандартних запчастин, коли хтось бажає провести експеримент. Перевірка дронів відбувається у кілька етапів, а за потреби їх одразу ремонтують⁹. На відео показано також і те, що волонтери намагаються спростити життя військовим, адже вони проводять ретельну перевірку дронів перш ніж їх відправляти на передову.

Інша новина «Суспільне Львів» під назвою «Познайомилися в університеті: як у Львові працює подружжя рятувальників» (17.09.2024 року) – дуже гарно подана: на відео – котик, затишок, лунає приємна мелодія, подорож подружжя в машині на роботу, робоче місце. Як дізнаємося із новини, Марина та Олег Мандзиняк познайомилися в університеті безпеки життєдіяльності. Обоє вирішили працювати у цій сфері ще у дитинстві, а тепер – мають спільну сім'ю та роботу в ДСНС. Цей сюжет був відзнятий до Дня рятувальника, який відзначають 17 вересня, у ньому йдеться про жінку Марину, яка працює інспекторкою відділу запобігання надзвичайним ситуаціям та цивільного захисту і про її чоловіка Олега – начальника караулу пожежно-рятувальної частини. У матеріалі Олег розповідає, що з дружиною познайомився під час навчання в університеті безпеки життєдіяльності, коли Марина ще навчалася, а Олег – працював. За словами інспекторки, спільна робота об'єднує їх і допомагає краще розуміти одне одного. Інспекторка розповідає, що працює переважно із документами, а професію обрала, бо її батько був рятувальником. Олег також зацікавився роботою рятувальника із дитинства. Пара на відео також розповідає, що мріє про велику родину, а також про успіх у роботі.

Ще одним хорошим телесюжетом «Суспільне Львів» (9 вересня 2024 року) є матеріал під назвою «Страшно стало», у якому журналісти подали репортаж із прибуття евакуаційних потягів до Львова – це були потяги з Покровська, Запоріжжя та Мелітополя. У матеріалі відзначено, що до Львова продовжують прибувати евакуа-

⁸ Сайт Четвертої студії. URL: [<https://4studio.com.ua/novyny/trk-lviv-likviduvaly-a-suspile-tak-i-ne-stvoryly-z-dyskusiyi-u-lvovi/>].

⁹ Сайт Суспільного. URL: [<https://suspile.media/lviv/>].

ційні потяги із прифронтових міст. Пасажири потягів, які прибули 9 вересня, розповідають, що вирішили покинути домівки через інтенсивні обстріли. Волонтери, які зустрічають евакуаційні потяги на львівському вокзалі, кажуть, люди прибувають щодня. У матеріалі також розповідають про жінку, якій 73 роки, вона прибула з Мелітополя, і їй допомагають шукати місце проживання та психологічну допомогу.

Як бачимо, тематика матеріалів більше фокусується довкола людських історій, позитивний аспект яких доповнює телевізійні образи. Репортажів про політичні баталії, про політичні дебати, які ще кілька років тому були не лише важливим аспектом виборів, а й візитівкою львівського телебачення, стало набагато менше. На таку зміну контенту та вибір тем, безумовно, вплинула війна та відсутність будь-яких виборів. Проте і реформа телебачення спонукала журналістів замислитись над тим, як наблизити своїх глядачів до себе.

Результати і перспективи подальших досліджень.

Тема дослідження особливостей львівського телебачення проаналізована не повністю, тому й потребує глибшого вивчення. Саме у цій статті вдалося з'ясувати, що журналісти надають перевагу у своїх матеріалах живим емоціям людей, подають збалансовану інформацію не лише про негативні явища, хоча таких у сучасному світі багато. Журналісти також надають перевагу актуальним темам про надзвичайні ситуації, буденні питання.

Баланс інформації, як наведено, наприклад, у цьому дослідженні, можна побачити в тому, що, окрім матеріалу про дрони, журналісти подають ще й цікавий матеріал про подружжя рятувальників.

6. Висновки. Отже, загалом телебачення відрізняється від газети тим, що в ньому фігурує відео з місця події, прямий ефір, адже люди більше вірять побаченому. Газета ж краще подає інформацію текстом, словами.

Потрібно додати, що деяка частина аудиторії полюбляє більше дивитися телевізор, інша – читати газети. Також варто сказати й про те, що зараз дуже популярний Інтернет, а отже, й інтернет-видання. Сьогодні не лише молодь, але й люди різних вікових категорій люблять читати інформацію в Інтернеті, хоча й преса досі залишається популярною.

Інтернет-видання сьогодні охоплюють особливості всіх ЗМІ загалом, адже у них можна переглянути відео, послухати аудіо, почитати текст. Телебачення ж відрізняється від інших ЗМІ передовсім відеорядом. Хоча люди більше звикли до телевізора, проте зараз вони дедалі частіше переглядають інтернет-матеріали. І журналістам-телевізійникам варто подбати, щоб, окрім ретрансляції контенту на традиційному телебаченні, розмістити відеоконтент на усіх наявних платформах, щоб втримати свою аудиторію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Галаджун, З. (2018), Національні телевізійні медіа України: питання власності, зб. наук. праць «Теле- та радіожурналістика», Львів, вип. 17, с. 7-12.
2. Дворянин, П. (2017), Ціннісні орієнтири регіональних телевізійних новин. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», Львів, с. 45-50.
3. Дмитровський, З. (2007), Тележурналістика: на шляху творення власної традиції // Вісник національного університету імені Івана Франка, Львів, вип. 32, с. 5.

4. Житарюк, М. (2006), Особливості підготовки журналістів у контексті вищої освіти в Україні, Вісник Львів ун-ту, Серія журналістики, Львів, с. 148-151.
5. Лизанчук, В. (2020), Телебачення і радіомовлення в інформаційно-гуманітарному просторі України, «Теле- та радіожурналістика», Львів, вип. 19, с. 44-77.
6. Сайт ДМ Суспільного. URL: <https://stv.detector.media/telebachennya/read/2579/2016-11-17-trk-lviv-kanal-iz-ambitsiyamy-znimaty-kino/>
7. Сайт Львівського порталу. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2018/01/25/trk-lviv-suspilne-movlennya-reforma-chi-zrada>
8. Сайт Четвертої студії. URL: <https://4studio.com.ua/novyny/trk-lviv-likviduvaly-a-suspilne-tak-i-ne-stvoryly-z-dyskusiyyi-u-lvovi/>
9. Сайт Суспільного. URL: <https://suspilne.media/lviv/>

REFERENCES

1. Haladzhun, Z. (2018), National television media of Ukraine: ownership issue // Collection of scientific works, «Television and radio journalism», Lviv, Issue 17, p. 7-12.
2. Dvoryanyn, P. (2017), Value orientations of regional television news // Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic», Lviv, p. 45-50.
3. Dmytrovskyi, Z. (2007), Television journalism: on the way to creating its own tradition, Bulletin of the Ivan Franko National University, Lviv, Issue 32, p. 5.
4. Zhytaryuk, M. (2006), Peculiarities of training journalists in the context of higher education in Ukraine», Visnyk Lviv University of Journalism Series, Lviv, p. 148-151.
5. Lyzanchuk, V. (2020), Television and radio broadcasting in the information and humanitarian space of Ukraine / V. Lyzanchuk // Television and radio journalism, Lviv, Issue 19, p. 44-77.
6. DM Suspilnoho website. URL: <https://stv.detector.media/telebachennya/read/2579/2016-11-17-trk-lviv-kanal-iz-ambitsiyamy-znimaty-kino/>
7. Lviv portal website. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2018/01/25/trk-lviv-suspilne-movlennya-reforma-chi-zrada>
8. Website of the Fourth Studio. URL: <https://4studio.com.ua/novyny/trk-lviv-likviduvaly-a-suspilne-tak-i-ne-stvoryly-z-dyskusiyyi-u-lvovi/>
9. Suspilne website. URL: <https://suspilne.media/lviv/>

**PECULIARITIES OF TELEVISION JOURNALISM
AND THE DEGREE OF ITS DEVELOPMENT
IN MODERN JOURNALISM**

Yuliana Kazimova

*Lviv Polytechnic National University,
St. S. Bandery, 12, 79013, Lviv, Ukraine
e-mail: Yuliana.R.Kazimova@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0438-0587>*

Annotation. Main objectives of the study. Television journalism is very important in today's society, although all other types of mass media also play an important role in humanity.

Each mass media tries to prepare materials on current topics and at a professional level, so it is necessary to use all mass media. Although the topic of this study is television material, it is important in this article to present the features of preparing newspaper material, articles in Internet media, audio material on radio and to compare the features of all mass media materials in general.

The purpose of the study is that this article is the definition of methods of writing journalistic materials on television and the selection of topics for coverage. This topic is relevant because, due to changes in society in general, there is a need to change the methods of writing materials and new topics for coverage appear, so journalists need to know which topics to prioritize and how to cover them correctly. Accordingly, the tasks of the research are to determine the peculiarities of the preparation of high-quality television materials, methods of modern presentation of the material, methods of choosing topics, and determining which topics to give preference to.

The object of research is television in general. **The subject** is the materials of Lviv Television. **The novelty** of the research lies in the fact that new materials from Lviv Television were taken into consideration. Also, the novelty of the study is that the current state of the video series on television was studied. It is worth noting that the average consumer of information, according to statistics, spends in front of the TV and listens to the radio for about four hours every day. This time is quite enough for qualified specialists in neuro-linguistic programming to form in the minds of some of the viewers and listeners the ideas needed by the customers, even if these ideas contradict reality, with the help of sound and video sequences.

Findings. Television develops its manipulative potential precisely because it skillfully hides the difference between fiction and reality. And that is why the information received from the TV is much more convincing for the public than arguments of a theoretical or ideological nature.

Journalists should work to ensure that ordinary people, television viewers, do not doubt their own intelligence and strength, because a person can control, «filter» the messages he receives through one channel, for example, through words and through visual images. However, when these channels are connected, the effectiveness of implementation into consciousness increases dramatically – the «filters» are broken. The text read by the announcer is perceived as an obvious truth, if it is given against the background of a video series – images taken «on the spot».

Therefore, the main goal of this study is to determine the features and methods of presenting high-quality modern telematerials. The tasks of the research are to study the best ways and methods of writing materials, collecting information and presenting it. This study is devoted to the consideration of television material in general and, specifically, it is based on the example of Lviv Television. This material covers the peculiarities of television in general, as well as the specifics of Lviv television, changes in its activities, specific materials of television are presented.

Keywords: television, television material, Lviv television, subject matter.